

Etkin Sağlık Politikaları Hem Toplumsal Sağlık Hem de Ülkelerin Gelişimi İçin Önemli

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası (İEİS) Genel Sekreteri Savaş Malkoç sağlık politikalarının kapsamı, ülkemizdeki gelişim alanları ve 11. Kalkınma Planı çalışmaları çerçevesinde sorularımızı yanıtladı.

Sağlık politikaları kavramı hangi konuları kapsar? Etkin sağlık politikalarının düzenlenip uygulanması neden önem taşıyor?

Sağlık politikaları; sağlık hizmetlerinin üretimi, sunumu, dağıtımı ve bunların finansmanına yönelik politikaları kapsar. Burada temel hedef toplumun sağlıkta kaliteli, adil ve kolay ulaşılabilir hizmetten yararlanmasının sağlanmasıdır.

Uluslararası araştırma kuruluşları tarafından yapılan çalışmalarda genel olarak sağlık endüstrilerinin dünya GSYİH'ye ve istihdamına en fazla katkı yapan sektörlerden biri olduğu görülmektedir. Nitekim Aralık 2020 tarihinde Wifor Institute tarafından yapılan "Türkiye Sağlık Ekonomisi" raporunda Türkiye'deki sağlık ekonomisinin ülke ekonomisindeki payı %4,2, toplam istihdamdaki payı ise %6 (2 milyon istihdam) olarak hesaplanmaktadır. Bu oranlar, genel olarak sağlık ekonomisinin, özelden ise ilaç endüstrisinin ülkemiz ekonomisi ve istihdamı açısından zannedilenden daha fazla bir öneme sahip olduğunu göstermektedir.

Yine aynı raporda sağlık harcamalarında yaşanan artışın doğrudan ve yayılma etkileri (dolaylı ve tetiklenmiş etkileri) sayesinde ulusal ekonomik büyümeye ve istihdama katkısının çok daha yüksek olduğu ortaya konulmakta ve bu harcamaların bir maliyet değil ancak yatırım olarak görülmesi gerektiği belirtilmektedir.



Savaş Malkoç

İEİS

Genel Sekreter

Bu bağlamda sağlık üzerinde etkisi olan tüm politikalarda; güçlü ve sürdürülebilir bir ilaç endüstrisi, Ar-Ge ve teknolojiye yatırım, altyapısı sağlam hastaneler, sağlık profesyonellerinin donanımlı eğitimi, beyin göçünün tersine çevrilmesi vb. sağlık politikası kapsamı girer. Etkin sağlık politikalarının düzenlenip uygulanması hem toplumun sağlık ve yaşam kalitesindeki iyileşmeyi hem de ülkelerin bilimsel ve ekonomik gelişimini devam ettirebilmek adına büyük önem arz eder.

Ülkemizde sağlık politikalarının sizce en çok hangi boyutunda gelişim ihtiyacı var?

İlaç endüstrisi olarak bunu ilaç odaklı

değerlendirmemiz daha doğru olacaktır. Endüstri olarak bugün en önemli sorunumuz sıkı maliye politikasının etkisindeki ilaç fiyat ve geri ödeme politikalarıdır.

Ülkemizde 2004 yılından bu yana referans fiyat sistemi uygulanmaktadır. Buna göre ilaç fiyatları ürünün Fransa, İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan'daki depocuya satış fiyatının en ucuzunun kaynak fiyat olarak kabul edilmesiyle belirlenmektedir. Avro cinsinden olan bu fiyatlar, her yıl için yeniden belirlenen sabit bir kur üzerinden TL'ye dönüştürülmektedir. Söz konusu ilaç kuru Türk ilaç endüstrisinin kronikleşen ve acil çözüm bekleyen en öncelikli sorunu durumundadır.

İlaç endüstrisi, devletimizin ilaç harcamalarından tasarruf etmek için gösterdiği çabaya uzun yıllardır çok büyük fedakârlıklarla katkı sağlamıştır. Büyük özveriyle hareket etmiş ve mevzuata rağmen ilaç kurunda daha düşük artış oranlarına razı olmuştur. Nitekim çok gerilere gitmeden sadece son 5 yıllık dönemi dikkate aldığımızda bile sektörün ilaç kurunda yaptığı fedakârlık %68 seviyesine ulaşmıştır.

Ayrıca SGK tarafından %41'lere varan iskontolara tabi olan sektör yoğun bir fiyat baskısı ile karşı karşıyadır. SGK tarafından izlenen maliyet odaklı geri ödeme sistemi nedeniyle ülkemizde ilaç fiyatları sadece referans aldığımız Avrupa ülkelerinden değil, hammadde ithal ettiğimiz Hindistan'dan bile daha düşük seviyeye gelmiştir.

Temmuz ayında güncellenerek 7,86 lira olarak açıklanan ilaç kuru güncel avro kurunun sadece %42'sine tekabül etmektedir. Dolayısıyla mevcut sistemin sürekli yatırım ve Ar-Ge harcaması yapmak zorunda olan ve bu kapsamda çok ciddi iç ve dış rekabet ile karşı karşıya bulunan ilaç endüstrimizi geleceğe taşıması mümkün değildir.

İlaveten, özellikle son bir senedir ilaç kuru ve SGK iskontolarının yanı sıra sektörümüz çok yüksek oranlı maliyet artışı ve tedarik sıkıntılılarıyla da karşı karşıya bulunmaktadır.

Yardımcı maddeler, ambalaj malzemeleri, taşımacılık fiyatları ve işgücü maliyetlerinde %300'leri aşan artışlar söz konusudur. Sadece sanayide kullanılan doğalgazda fiyat artışı bir yılda %900'ü aşmış, elektrikte yaşanan yükseliş ise %500'lere ulaşmış durumdadır.

Tüm bu zorluklara rağmen, üretimi ke-sintisiz sürdürmek ve vatandaşlarımızı ilaçsız bırakmamak adına endüstrimiz kendi üzerine düşeni fazlasıyla yapmaktadır; ancak artık tüm bu yükü taşıyacak gücünün kalmadığının da altını kalın bir şekilde çizmek gerekmektedir.

Dolayısıyla bugün endüstri olarak en ihtiyaç duyduğumuz yaklaşım, sadece kamu harcamalarını değil, halk sağlığı ile güçlü ve yerli ilaç endüstrimizin gelişimini gözetken çok yönlü fiyat ve geri ödeme politikaları oluşturulmasıdır.

11. Kalkınma Planı doğrultusunda gerçekleştirilen sağlık politikası çalışmalarını değerlendirir misiniz?

Yine ilaç sektörü özelinde değerlendirme yapacak olursak 11. Kalkınma Planı'nda ilaç ve tıbbi cihaz sektöründe küresel pazardaki rekabet gücümüzü artırmak ve değer zincirinde ülkemizi daha üst konuma taşımak

temel hedef olarak belirlenmiştir. Türk ilaç endüstrisi olarak ülkemiz için ana hedefimiz, başta 11. Kalkınma Planı olmak üzere devletimizin açıklamış olduğu birçok plan ve programda ortaya konulan vizyona da uygun olarak endüstrimizin daha yüksek katma değerli konvansiyonel ve biyoteknolojik ilaçlar geliştiren, üreten ve bunları daha fazla ihraç eden önce bölgesel ardından da küresel bir oyuncu haline gelmesidir. Bu alandaki başarıda elbette kamunun Ar-Ge ve biyoteknoloji yatırımlarına sağladığı destek çok belirleyicidir.

Bugüne kadar Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın önderliğinde oluşturulan Ar-Ge politikaları ve destekleri endüstrimiz için çok önemliydi. Son olarak Bakanlığımızın başlattığı ve 11. Kalkınma Planı hedefleri doğrultusunda hazırlanan "Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı"nda ilaç sektörümüzün de odak sektörler arasında yer alması memnuniyet verici.

Ülkemiz hedefleri doğrultusunda sektör olarak yatırımlarımızı biyoteknoloji alanına yönlendirmiş durumdayız. Bugüne kadar aldığımız teşvik belgelerinin tutarı 1,1 milyar ABD dolarına ulaşmış, önemli bir üretim kapasitesi oluşmuştur.

Ülkemizde halihazırda bu alanda üretim yapmaya hazır ve bir şekilde üretim süreçlerinde bulunan toplam 6 aktif tesis bulunmaktadır. Bunun yanı sıra 9 adet tesisin ise yapım süreçleri tamamlanma aşamasına gelmiştir. Bu alana yoğun şekilde teknoloji transferi, know-how ve insan kaynağı yatırımı gerçekleştiriyoruz.

Endüstrimiz bu alandaki yatırımlarına önümüzdeki dönemde de hız kesmeden devam edecektir. İthalatına bağımlı olduğumuz bu ürünlerin ülkemizde geliştirilmesi ve üretilmesi sadece hastaların bu ilaçlara erişimini kolaylaştırmayacak, aynı zamanda

dış ticaret açığını azaltarak ülke ekonomisine kayda değer bir katkı sağlayacaktır.

Endüstrimizin bu alandaki gelişimi için ihtiyaç duyduğumuz öncelikli adımları şöyle özetleyebiliriz:

- Biyobenzer Tıbbi Ürünler Hakkında Kılavuz'un devamı olarak alt mevzuat da ülkemizdeki biyoteknolojik ilaçların gelişimini destekler nitelikte bir an evvel yürürlüğe girmelidir.

- Biyobenzer ürünlerin istenen hızda piyasaya sunulması için vergisel teşviklerin yanında nakdi finansal desteklerin sayısı ve miktarı artırılmalı, yatırımlarda düşük faizli kredi desteği gibi ek teşvikler getirilmelidir.

- Ruhsat mevzuatında olduğu gibi geri ödeme mevzuatında da biyobenzer ilaçların ülkemizde geliştirilmesini ve üretilmesini destekler düzenlemeler yapılmalıdır.

- Biyoteknoloji alanında nitelikli işgücünü artırmak adına bu alanda eğitim programları devreye alınmalıdır.

Şimdi önümüzde 12. Kalkınma Planı çalışmaları var. Sendika olarak Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından koordine edilen plan hazırlık çalışmalarının etkin katılımı ve destekçisi olacağız.

Bu planda dünya ilaç endüstrisinin gitmekte olduğu yön ve trendler dikkate alınarak ülkemizin bu sektörde önce bölgesel sonra da küresel bir üretim ve ihracat üssü olmasını sağlayacak strateji ve vizyonun net biçimde ortaya konulması önem arz etmektedir.

Dahası, planın uygulama döneminde belirlenecek bu vizyon ve eylemlerin ilgili tüm kurumlarca amasız, fakatsız ve mazeretsiz uygulanması hayati derecede önemlidir. Biz de sendika ve sektör olarak bunun yakın takipçisi olmaya devam edeceğiz.